

Asia: VN/5477/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle ulosottokaaren muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esitysluonnos on onnistunut, eikä aiheuta velkojille menetyksiä muutoin kuin siinä tapauksessa, että vanhentumisajan kulumisen umpeen katkaisee ulosottooperintämahdollisuuden. Yksityisoikeudellisten saatavien lopulliset vanhentumisajat ovat kuitenkin niin pitkiä, ettei vaikutus voi olla merkittävä. Julkisyhteisöjen saatavien osalta voidaan puolestaan todeta, että vapaakuukaudet saattavat vähentää viimesijaisen sosiaaliturvan tarvetta ja siten lievittää julkisyhteisöjen kokonaismenetystä. Vapaakuukausien merkitystä velallisen ja hänen perheensä jaksamisen kannalta ei myöskään voida pitää vähäisenä. Nähdäkseni suojaosuusjärjestelmästä ei ole aiheutunut juurikaan muuta haittaa kuin ulosoton perintäaikaisten hienoista pidentymistä palkan ja eläkkeen ulosmittauksessa.

Valittu linja, jonka mukaan velallisten toimeentuloa helpotetaan vapaakuukausijärjestelmän kehittämisellä, on huomattavasti onnistuneempi kuin suoja-osuuden korottaminen olisi ollut. Suojaosuuden korottaminen tarkoittaa lopullisia menetyksiä velkojille, koska kyseinen velallinen ei joudu lainkaan ulosotto toimien kohteeksi. Tällä on erityisen negatiivinen vaikutus heikoille velkojaryhmille (elatusapua saavat lapset, rikosperusteisia korvauksia velkovat ym.). Lisäksi suojaosuuden korottaminen johtaa kaikkien siihen tuloryhmään kuuluvien kansalaisten luottokelpoisuuden olennaiseen heikentymiseen. Myös pimeän työn markkinat saattaisivat laajentua ja sellainen osa palkasta pyrittäisiin saamaan pimeästi tai erilaisina etuuksina, että henkilö jää alle ulosmittauskelpoisuuden rajan.

Ainoa huomautukseni koskee ehdotettua UK 4:53:n 2 momenttia. En pidä perusteltuna, että ylimmissä tuloluokissa voitaisiin antaa kolme vapaakuukautta vuodessa ainakaan UK 4:52:n 3 kohdassa tarkoitetusta syystä, toisin sanoen korkeiden elinkustannusten vuoksi. Jos suurelta tulot eivät riitä peittämään elinkustannuksia, tulee velallisen pienentää elinkustannuksiaan. Voisi ajatella, että suurituloisille voitaisiin antaa erityisen painavana vaikuttavasta UK 4:52:n 4 kohdassa tarkoitetusta syystä yksi (tai korkeintaan kaksi) vapaakuukautta. Tulee muistaa, että suurituloisella

saattaa jäädä jo yhdestä vapaakuukaudesta paljon enemmän varoja käyttöön kuin pienituloisella useammasta vapaakuukaudesta. Tässä mielessä yksin vapaakuukausien lukumäärä ei ole ratkaiseva tekijä.

On selvää, että velallisen tulee myös voida kieltäytyä vapaakuukausista esimerkiksi siitä syystä, että korot ovat korkealla tasolla, jolloin vapaakuukausi saattaa olla kallista rahoitusta, kun viivästyskorko juoksee vapaakuukausien ajan. Voitaisiin ajatella, että viivästyskorko poistettaisiin vapaakuukausien ajalta. Tällainen toimi puuttuisi kuitenkin sellaisella tavalla velkojan saamisoikeuteen, että velkajärjestelyn edellytysten tulisi täyttyä, eikä velkojan saamisoikeuden tällaista leikkausta ole syytä toteuttaa ulosotossa.

Tuula Linna